

Pacemaker

INHOUD

1	De pacemaker	4
	Wat is een pacemaker?	4
	Waarom krijg ik een pacemaker?	6
2	Ingreep en nazorg	7
	Vorbereiding	7
	Plaatsing van de pacemaker	8
	Mogelijke complicaties	9
	Nazorg	9
	Thuis	9
3	Leven met een pacemaker	10
	Sport en beweging	10
	Omgevingsinvloeden	10
	Vervanging van de batterij	11
	Bij overlijden	12
4	Enkele vaak gestelde vragen	12
5	Tot slot	14

Beste patiënt

Binnenkort word je in het AZ Maria Middelaars opgenomen voor de plaatsing van een **pacemaker**.

In deze brochure trachten we je zo duidelijk mogelijk uit te leggen wat dat precies inhoudt. Heb je echter na het lezen van deze brochure nog vragen, aarzel dan niet om contact op te nemen met je arts of de verpleegkundigen. Zij zullen je graag voorthelpen.

Laat ook je familie (en vrienden) deze brochure lezen. Zo kunnen veel vooroordelen weggenomen worden. Tegelijkertijd voorkom je dat mensen in je omgeving zich te veel zorgen maken. Zij weten dan dat je toestel altijd een betrouwbaar en beschikbaar medisch hulpmiddel vormt.

Neem ook zeker eens een kijkje op de website: www.hartcentrum.be

1 De pacemaker

Wat is een pacemaker?

Een pacemaker is een klein toestel dat de werking van de zieke sinusknop en/of AV-knoop overneemt, die in principe voor een normale prikkel en geleiding van het hartritme moeten zorgen. Door het plaatsen van een pacemaker zal je hart weer in het normale tempo en ritme pompen.

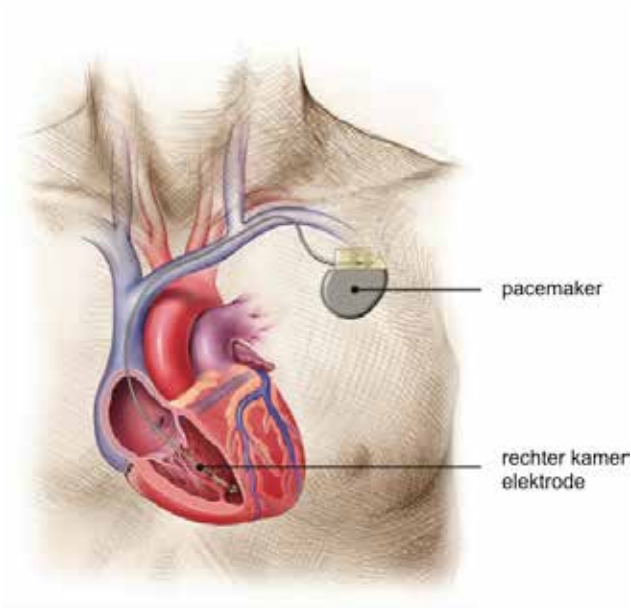
Elke pacemaker bestaat uit twee delen: een pulsgenerator (computer + batterij), die stimulatieprikkel afgeeft, verbonden met één of meerdere elektroden die deze prikkels naar het hart geleiden. Diezelfde elektroden voeren ook signalen vanuit het hart terug naar de pacemaker. Door die signalen te “lezen” controleert de pacemaker de hartwerking en reageert hij vervolgens op de juiste manier.

De elektrodetip zit in de hartspier vast door middel van vleugeltjes of een schroefje.

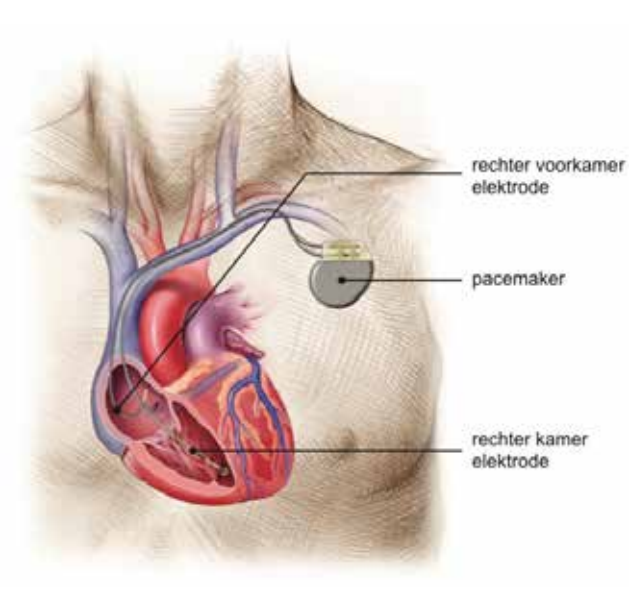
De batterij van een pacemaker heeft een levensduur van acht à vijftien jaar, afhankelijk van het type toestel, de hoeveelheid en de intensiteit waarmee ze moet stimuleren.

Pacemaker met één elektrode

Pacemaker met twee elektroden

Waarom krijg ik een pacemaker?

Een pacemaker wordt geplaatst wanneer er een storing in het hartritme optreedt en dit klachten uitlokt.

Er zijn verschillende soorten ritmestoornissen, waarbij bradycardie een indicatie is voor het plaatsen van een pacemaker:

- Bradycardie, het hartritme is te traag
- Tachycardie, het hartritme is te snel en/of onregelmatig

2 Ingreep en nazorg

Het plaatsen van een pacemaker gaat gepaard met een korte opname (één overnachting). De voor- en nazorg vinden plaats op het cardiologisch dagziekenhuis. Na het plaatsen van de pacemaker krijg je een kamer toegewezen.

Vorbereiding

Je moet voor opname nuchter zijn:

- minimaal 2 uur voor heldere vloeistoffen (water, thee en koffie)
- minimaal 6 uur voor een lichte maaltijd en melkproducten
- minimaal 8 uur voor een warme maaltijd.

Indien je antistollingsmedicatie neemt (Sintrom®, Marevan® (Acenocoumarol), Marcoumar®, Pradaxa®, Xarelto®, Lixiana® of Eliquis®) is het belangrijk dat te melden aan de verpleegkundige bij opname op het cardiologisch dagziekenhuis. Het is ook raadzaam een lijstje mee te brengen bij opname met daarop al je thuismedicatie. Een voorgedrukte lijst hiervoor vind je in de onthaalbrochure.

Eventuele voorbereidende onderzoeken, zoals een bloedonderzoek of EKG, gebeuren voor de plaatsing van de pacemaker.

De verpleegkundige zal voor de ingreep bij jou een infuus plaatsen en je preventief een dosis antibiotica toedienen..

Ben je allergisch voor bepaalde antibiotica of contraststof, meld dat bij opname zeker aan de verpleegkundige.

Plaatsing van de pacemaker

Het plaatsen van de pacemaker gebeurt op de hartkatheterisatie. De ingreep gebeurt onder plaatselijke verdoving, is vrijwel pijnloos en duurt ongeveer één uur.

- Je wordt met het bed de katheterisatiezaal binnengereiden en vervolgens ga je op de onderzoekstafel liggen.
- Je krijgt elektroden geplaatst (en daarvoor wordt je operatiehemdje deels verwijderd) om je hartritme te volgen tijdens het onderzoek. Bij voorkeur wordt de pacemaker aan de linkerkant geplaatst; de arts zal de implantatieplaats aanduiden.
- Om infecties te voorkomen wordt de huid waar de incisie wordt gemaakt, geschoren en ontsmet.
- Je wordt volledig afgedekt met steriele doeken.

De plaatsing zelf gebeurt als volgt:

- De arts verdooft plaatselijk net onder het sleutelbeen en maakt een incisie van ongeveer drie cm.
- Nadien wordt een kleine ader opgezocht, en via die ader worden de elektroden van de pacemaker opgeschoven in het hart.
- De positie van de elektroden wordt gecontroleerd door middel van röntgenstralen.
- De elektroden worden vastgemaakt aan het onderliggend weefsel om verschuiving te voorkomen.
- Onder de huid wordt een holte vrijgemaakt voor de pacemaker zelf. Dit kan even een onaangenaam en soms pijnlijk gevoel geven.
- De pacemaker wordt aan de elektroden vastgemaakt en in de holte geplaatst.
- De huidincisie wordt gehecht met resorbeerbare draad. De draadjes moeten dus niet door de huisarts verwijderd worden.
- Er wordt een bedekkend verband aangebracht op de wonde.

Mogelijke complicaties

Er komen bijzonder weinig verwikkelingen voor bij het plaatsen van een pacemaker. Mogelijke verwikkelingen kunnen zijn:

- Bloeduitstorting
- Wondinfectie
- Verplaatsing van de elektroden of de pacemaker
- Diafragma stimulatie: deze 'hik' is door het toestel anders in te stellen meestal verdwenen

Nazorg

- De arm aan de zijde van de pacemaker moet de eerste 48 uur dicht tegen het lichaam gehouden worden om het losraken of verplaatsen van de elektrode(n) te vermijden.
- De dag na de implantatie wordt een longfoto gemaakt om de positie van de elektroden in het hart te controleren.
- De pacemaker wordt de dag nadien gecontroleerd en geprogrammeerd door de cardioloog.
- Je krijgt een pacemakeridentificatiekaart. Zorg dat je deze steeds bij je hebt.

Thuis

De arts vertelt je wanneer je terug naar huis kan. Bij ontslag krijg je een controleafspraak mee voor verdere opvolging na één maand. Nadien is er om de zes maanden een controle van de pacemaker nodig.

De wonde moet schoon en droog worden gehouden tot ze volledig genezen is. Baden of douchen is dus de eerste week verboden.

Tot een paar weken na de implantatie is het verstandig om voorzichtig te zijn met extreme bewegingen van het schoudergewricht en te grote inspanningen. Het is raadzaam je arm niet boven schouderhoogte te brengen.

Je mag ten vroegste één maand na het plaatsen van de pacemaker én na controle van de pacemaker door je cardioloog weer de wagen besturen. Wanneer je instaat voor het vervoer van derden, word je pas na drie maanden opnieuw rijgeschikt verklaard.

Indien bij controle blijkt dat de batterij van jouw pacemaker bijna leeg is, wordt een afspraak gemaakt om de pacemaker te vervangen.

3 Leven met een pacemaker

Sport en beweging

Wandelen, fietsen, zwemmen ... kan gerust. Contactsporten kunnen evenwel een probleem opleveren. Een klap of een trap op de plek waar de pacemaker zit, kan erg pijnlijk zijn. Dat kan geen kwaad voor de pacemaker, maar de aansluiting met de elektroden is kwetsbaar.

Omgevingsinvloeden

De meest gebruikte toestellen hebben geen invloed (interferentie) op je pacemaker.

- Afstandsbedieningen voor tv, garagepoort, stereo, camera ...
- Microgolfoven, fornuis, oven, mixer, stofzuiger, wasmachine, droogkast ...
- Elektrische dekens, haardrogers, zonnebanken ...
- Computers, radio's ...

Hieronder vind je een lijst van toestellen die de werking nadelig kunnen beïnvloeden:

- Draagbare telefoon: bewaar ten minste 15 cm afstand tussen je pacemaker en je gsm. Draag je gsm daarom ook nooit in je borstzakje, en houd je gsm steeds tegen het oor aan de andere kant van je lichaam dan waar je apparaat zit.
- Bladblazer, grasmaaier, kettingzaag, snoerloze krachtgereedschappen, amateur-radioantennes, lasapparaten.

Toestellen die **NIET** gebruikt mogen worden:

- Draaiende (auto)motoren en wisselstroomdynamo's
- Meetapparatuur voor vetpercentage (handbediend)
- Magnetische matrassen en stoelen
- Pneumatische boorhamers

Antidiefstalsystemen: Wandel op normaal tempo door de antidiefstalsystemen aan in- en uitgangen van winkels.

Luchthavenbeveiliging: Je pacemaker bevat onderdelen die het metaaldetectoralarm in werking kunnen stellen. Laat beveiligingspersoneel je pacemakerkaart zien.

Medische behandelingen: Stel je arts steeds op de hoogte dat je een pacemaker hebt. Sommige apparaten (NMR-onderzoek, diathermie, neurostimulatie, elektrocauterisatie of elektrische defibrillatie) kunnen schade toebrengen aan je toestel.

Vervanging van de batterij van de pacemaker

Uit de controle bij de cardioloog kan blijken dat de batterij van je pacemaker aan vervanging toe is. Het plaatsen van een nieuwe pacemaker kan tijdens een dagopname. De oude wordt verwijderd en een nieuwe wordt geplaatst. Het is echter niet altijd mogelijk om dit via dezelfde huidincisie te doen. Na ontslag mag je onmiddellijk weer je wagen besturen.

Bij overlijden

Bij overlijden moeten je familieleden melden dat je een pacemaker hebt. De batterij moet steeds verwijderd worden.

4 Enkele vaak gestelde vragen

Is de plaatsing van een pacemaker pijnlijk?

De eerste prik om de lokale verdoving toe te dienen kan pijnlijk zijn. Nadien kun je voelen dat de arts de ingreep uitvoert, maar dit mag in principe geen pijn meer doen. Eventuele pijn mag je steeds melden aan de arts, zodat er extra verdoving kan gegeven worden. Het maken van de holte voor de pacemaker is moeilijker te verdoven en kan een onaangenaam en soms pijnlijk gevoel geven.

Hoe lang duurt de behandeling?

De ingreep duurt ongeveer één uur.

Wanneer mag ik weer eten en drinken?

Doorgaans mag je 30 minuten na de ingreep weer eten en drinken.

Wanneer kan ik opnieuw aan het werk?

Werkhervatting gebeurt steeds in overleg met je arts, en kan variëren naargelang het soort beroep dat je uitoefent.

Wanneer moet ik contact opnemen met mijn huisarts?

Contacteer je huisarts als je iets ongewoons en onverwachts opmerkt of bij volgende symptomen:

- koorts (vanaf 38°C)
- bloeding
- blijvende pijn of zwelling
- roodheid of warm aanvoelen
- lekkage van de wonde
- huiduitslag
- abnormaal hartritme

Is er een kamersupplement?

Kies je voor een eenpersoonskamer, dan krijg je een supplement van 150% aangerekend. Bij vragen wend je je best tot je behandelend arts of tot het onthaal van het ziekenhuis.

5 Tot slot

De inhoud van deze brochure is slechts een leidraad. Het doel ervan is jou zo goed mogelijk te informeren en voor te bereiden op de ingreep.

Heb je echter nog vragen, aarzel dan niet en neem contact op met de afdeling Hartkatheterisatie of je behandelend arts.

**HARTCENTRUM
GENT**

www.hartcentrum.be

Polikliniek cardiologie

 09 246 86 00

Deze brochure is gedrukt op maxioffset.
Papier afkomstig uit bossen die duurzaam
worden beheerd.

VOLG ONS OOK OP:

Gezondheids**Zorg** met een Ziel

Buitenring Sint-Denijs 30 | 9000 Gent | 09 246 46 46 | www.mariamiddelares.be | info@azmmsj.be